

Ad Lectorem

Ad Lectorem hoc facite bene quod
nam in hunc modum in hunc modum
longe conuenit hunc modum.

Ad Lectorem.

¶ Lector accipe hoc facile breue opusculū:
nam paucissimis uerbis indicabit quod diu
longis compendiis fuit disputatum.

¶ Artū & medicine doctoris magistri Mat
thai de Lucha de diebus creticis Dialogus.

¶ Comes & Viator Interlocutores.

Co. **V**iator quo uadis. Vi. Romā. Co. Que causa
uie. Vi. Ignara patria. Co. Sapiētis est care
re patria passionū turbine q̄ semper in illa
scien es uexarūt. at cur omni cares comi
te. Vi. Minime solus gradior tot undiq̄ me p̄munt cu
re. Co. Qui sermones erant quos ad inuicē confereba
tis tu & pbificus alter ille in porta. Vi. Multa diximus
supremus tñ sermo noster de diebus creticis fuit: & de
illis fere omnis nostra disputatio. Co. Si placet qd hoc
nomen crisis significet dic: nam nobis de aliquo sermo
cinantibus uia incognita non longior sed breuior uide
bitur. Vi. Greci crism illud qd latini iudiciū dicūt enū
tiauere Co. Anceps sum: non ne Auicēna crism esse
separationē interlocutionis in causis ciuilibus diffiniuit
Vi. Vera narras: sed idem dicūt licet hic separationem
ex iudicio: illi iudiciū separationē interlocutionis conti
nentem innuerint: sed ut hec clarius a te cognoscantur
nuperime tibi exemplū dabo. Crisis est motus ille ue
lox & uehemēs iudicialis quo coram iudice super aliū
ligantes subito separātur & sermones graues desinunt
Co. Clarius repete. Vi. faciam: Egritudo & uirtus sunt
q̄nq; corpori nostro ueluti accusator et reus ante iudicē
ad inuicē contumeliosos sermones bñtes minis & iniu
riosis gestibus uberrimos: que indecētia ac uisu grauiā
postq̄ iudex respexit alto surgens folio alterū de p̄torio
subito expulit: motus ille iudicialis a iudice subito fact
us inalterantiū alterum crisis fuit a grecis nūcupatus
pariterq; ab Auicenna. Co. At quia per talē iudicis im
petum non nunq̄ accusator abiit ex atrio: & q̄nq; inini

me dubito an hos duos differētes motus ceticos dicā
Vi. Creticus uterq; est: at ubi accusator ex pretorio eici
tur crisis profecta seu crisis expulsionis dicitur. Si uero
iudicem adhuc accusator uexet aliquantulū a longe tñ
flans crisis permutationis nominetur. Co. Est igitur cri
sis q̄tam ex dictis tuis colligo duplex. perfecta. s. & im
perfecta. seu expulsionis et permutationis. Vi. Optime
& si de reo & accusatore exemplū datū sit nonnulli pa
riter de hoste ciuitatem aliquam inuadente & rege suo
ipsam custodiēte uariis undiq; actis conflictibus ser
monem fecere: quibus aut ciuitas ab hoste deniq; capi
tur: aut hostis a rege uictore ad fines uel extra finium
suorū terminos penitus impellitur: tu uero horum pug
nam & motus ad humorū & uirtutis bellū compara
tur: quibus quomodo crisis fiat optime inspicies. Co. Diffini
as modo crislm si placet. Vi. Obsecro audias: Crisis a ga
lieno afforis morum secūda cōmento. xiii. sic diffinitur.
Crisis est uelox & uehemens morbī motus quo infir
mus ad salutē uel ad mortem deducit. Co. Vereor an
omnis eger per uitam crisis pereat aut sanus fiat. Vi. Sci
as q̄ sicut omnis morbus per uitam crisis aut paulatine
resolutionis tollitur eodē modo omnis eger sanatur aut
moritur: In chronicis morbis crisis raro reperta est sed
paulatina resolutio: in acutis uero semp. Co. Erit igitur
cuiuslibet morbi interitus cretico aut resolutiuo motu.
Vi. Nempe. Co. Dic insuper quibus ductibus morbus
quisq; cōmode fugetur: seu qui calles sint ad eius fugā
promptiores. Vi. Sex numerant meatus seu uie quibus
quilibz morbus facillime euolet: quorū priorē locū san
guinis exitus ex naribus tenet hūc uētris sequit fluxus
cui succedit uomitus: Quartū locū tenet urina. Quin
to hanc sequitur sudor. Sexto nequaq; caruerūt corpo
ris exiture. Co. Que harū expulsionū ad mortē uel sa
lutem cōsequendā a phisicis tenetur acutior. Vi. Sicut

Crisis quid.

natura sanguinem pro thesauro carissimo semper ser-
 uauit: sic sanguinis fluxū ex naribus in accuitate omni-
 bus aliis modis semper prefecimus: quia hac uia natu-
 ra unica expulsionē totū nocituum quāque expellat: cete-
 ra uero modi post hunc descriptū ordinē seruant. Co-
 Pulchra narras: sed in quibus diebus aut horis morbi
 crisis accidat libetē audirem. Vi. In diebus quietis aut
 teporis hora crisis perfecta nunq̄: sed in exacerbatio-
 num diebus fortiorūq; paroxysmorum semper. At quā
 mathematici de fortitudine parū uel imparū dierum
 ad agendū ratiocinati sunt per gratū mibi facies siederis
 eris quorū dierum parium. s. uel imparū crises fortio-
 res dicantur. Vi. Valent etenim utrorūq; licet quāplures
 crediderint tertium numerū imparē septime paritati pa-
 rium primorum numerorū in fortitudine maiori p̄ponen-
 dum: arguētes ex ipocrate. Que in paribus diebus iu-
 dicantur fore discrita id est apta conuersioni. Que ue-
 ro in imparibus nō discrita: Huic prime rationi secūdo
 addunt tertianā purā talis diei terminū transgredi non
 audere. Nonnulli alii huius dicti oppositū sentiētes ecō-
 uerso dixere arguētes tunc melius quācūq; actionem
 fieri cū materia est magis disposita sed in tali decimo
 quarto propter plus distare ab ipso morbi principio ma-
 teria tenenda est magis disposita ad crisis: ergo decima
 quarta septima melior: Iterū aiunt hic in tali die op-
 positum locū incubationis morbi lunam respicere. Ve-
 ritas tū est crisis septimi crisi decimi quarti esse fortio-
 rem licet in decimo quarto plures numero crises cōtin-
 gant quā in septimo: & precipue in locis frigidis ubi ma-
 terie grosse uberius aggregantur. Co. Da causam cur se-
 ptima dies in crisis decima quarta sit fortior. Vi. Ra-
 tio est quia in tali impari die crisis plerūq; sit cō cōdic-
 tionibus quibusdā ad sui bonitatē necessario requisitis.
 Co. Nominabit ergo crisis septimi diei fortior quia in

bonitatibus uberior. Vi. Ita est. Co. Palim cōdictiōes bo-
ne crisis referas. Vi. Imprimis cōpleta sit. Secūdo certa
Tertio salua. Quarto manifesta. Quinto indicata. Sex-
to & ultimo sit ad benignū mutata. Co. Siste gradum
paululū ubi de imparstatibus uerba facimus: perlibēter
a te scire cupio an pillule impares ratione sue imparita-
tis magis in corpore nostro operētur pillulis paribus de
eodē pondere & materia factis. Vi. Repetam totū a te
quesitū: sed aures arrige qm̄ titam se nuper aquis imer-
surus nos a replicatiōe tam alti quesiti prohiberet. Co.
Nequaquā frustra dicēdo laborabis eya incipe. Co. Dubi-
tarunt nonnulli an in numeris uis aliqua esset qua pillu-
le impares in corpore nostro plus operentur: quibus ul-
sum est q̄ sic: p̄supponentes primo omnē actionem fie-
ri a forma: quo stante sic arguebāt. Ille numerus est ma-
gis actiuus qui ē formalior: sed impar numerus est hu-
iusmodi. ergo magis actiuus. qua prima ratiōe pillulas
impares fortius operari paribus pillulis posuerūt. Robo-
rāt hū opinionē suā ex arismet̄icorū positione qui pa-
lam professi sunt impares numeros perfectionis & for-
me ratiōe habere. Pares uero imperfectionis & mate-
rie: propter qđ aiunt Maronē excl̄masse numero de-
us impari gaudet Secundo idem probāt auctibus non-
nullis quarū prima erat Hilarii sancti in suo commēto
dicētis nō esse ignorādū numerū psalmodi in discretū
nō fuisse apud hebreos & si prius inordinati fuerint.
Cū ab antiocho rege grecorū. lxx. sapiētibus imperatū
foret ut illos ex hebraica lingua ingrecā transferēt tūc
dicti sapientes perfectiores psalmos ex perfectiori nu-
mero regi declararūt: numero impari perfectiores psal-
mos signātes. Pari uero minus p̄fectos. Alia auctoritas
ē diui Ieronimi in illo libro quē cōtra Iouinianū scribit
ubi inquit: manifestū est numerū uigesimalē fuisse infau-
rum nam in illo uenditus est Ioseph: in eodem serui

uit iacob: & in illo partem regni uendidit esau quibus
uerbis Ieronimus cū Hilario in numeris perfectionem
monstrat & imperfectionē. In eodem etiam libro lau-
dat denariū numerum dicens se de eius laudibus sepe
dixisse in odemq; loco inlerit in secunda die non fuisse
dictū: uidit deus cuncta que fecerat bona: quia binari-
us numerus esset in numeris ualde malus: qua etiā cau-
sa de omnibus inmundis animalibus bina in archā in-
gressa et de perfectis septena. s. noe cum filiis et eorum
uxoribus secum. Pro ueritate quesiti scias numerorum
quosdā fuisse appellatos perfectos eo q̄ p̄ncipio medio
& fine componantur ueluti de ternario dicitur primo
celi. Aliqui uero alii imperfecti dicti sunt eo q̄ hac in-
tegritate non gaudeāt: que integritas imparibus forma
est appellata propter quod impares numeri formales
& perfectiores sunt dicti: pares uero materiales & im-
perfectiores. Co. Sed cōtra hec instatur. Nam Boetius
in secundo arithmetice sue cum Euclide in suo nono di-
cit numerū illum esse perfectum qui omnibus suis par-
tibus numeratur equalibus: qualis senarius numerus ē
infra decem. VI. Huic argumēto respondentes primo
notāt tripliciter numerum appellari perfectum: primo
ratione partium sumptatū reddentiū integrū: que per-
fectio materialis dicitur cuz partes sint totius materia
phasicorum secūdo. Secundo modo dicitur numerus
perfectus per modū forme dantis esse qualis est impar
Tertio modo dicitur numerus perfectus ratione finita
tationis & circulatiūis cuiusdā scdm quē modū denari-
us numerus pfectus est uocatus. Ad tuū argumentum
superius factū respōdeatur Boetiū & Euclidē de per-
fectione materiali seu circulatiōis intellexisse & nō de
formali dantis esse: de qua modo q̄ritur in pposito. In
oppositū opiniōis supradictorū pro parte negatiua sur-
reuerunt q̄plures & melius de hoc cogitantes arguen-

tes sic. mathematica abstrahunt ab actione & passione
ergo non habent actionem & passionem. at cum nu-
merus impar quid mathematicum existat sequitur qd
actionem & passionem nō habeat. & sic ratione parita-
tis uel imparitatis plus uel minus non agunt: Antece-
dens cum residuo huius rationis per Aristotelē meta-
phisice tertio & cōmento septimo notum est cum ab-
stracta sint imobilia. Pro cuius roboratione sciendum
est quantitātē esse duplicē continuam. s. & discretā. tū
numerū sequi q̄titatis diuisionem que tenet locum ma-
terie que materia cū sit patiendi principiū nō uidetur
agendi principiū habere. Item imparitas est forma ac-
cidentalē metaphisice quarto-textu & cōmento quin-
to cōsequens ipsius quātītatis diuisionem. Secundo ar-
guitur sic. Quātitas a toto genere non est actiua. sed nu-
merus impar est q̄titas. g^o nō est actiuus. cōsequētia est
clara. & ans huius argumēti ē p̄bi met. iii. & in p̄di-
camentis. Notādū etiā triplicē esse numerū. s. numerus
merantē. numerū formalē quo numeramus. & nume-
rum numeratū. Primus borū anima est. Secundus q̄ti-
tas discreta. s. unus duo tres. Tertius est res materialis
per numerū formalē numerata. Huius stātibus posito qd
in numeris sit perfectio & imperfectio nō tñ sequitur
res numeratas mediantibus numeris formalibus maio-
rem actionē habere. Sciendū etiā formarū accidentalium
quibusdam inesse cōtraria ut caliditati & siccitati &c.
quibusdā uero minime ut formis de p̄dicamento sube-
de & quātītatis de cuius numero paritas & imparitas nu-
meratur. Ad primū argumentū respondetur negādo
maiorē cū non sit uerū maiorē actionē fieri a formalio-
ri accidentali non habente contrarietātē. hoc uidetur
expresse sensisse p̄bus p̄bificorū quinto. ubi inquit nō
oēs formas agere sed bene a formaliori substantiali: cū
igitur par & impar sint accidentiales forme cōtrariē

*triplicē esse
numerū*

tatem non hñtes q̄titati tanq̄ materie aduenientes ri-
diculū est credere illas maiore aut minore solutionem
causare. Ad autem Ieronimi & Hilarii dicendū est il-
los non attribuerē uirtutem numeris nisi ratione mate-
rie quā per numeros signant. Taceāt igitur qui uulgo
predicant pillulas impares plus soluere. Co. Sat. mibi a-
te satisfactum puto de paritatis uel imparitatis. actione
sed non mediocre dubiū adhuc mentē meā circūit ex
hoc qđ a te dictū est q̄titationē actionē non habere nec
actiua esse. huius dicti tui oppositū tenent medici uo-
lentes non solum humores nostri corporis qualitatiue
sed q̄titatiue agere. & corū q̄titate mortem inducere
& uenas qñq; scindere. Item si quātitas non esset acti-
ua sequeretur ipsam in natura esse ociosam & frustra.
sed aliqđ esse ociosum & frustra nullomo recipitur pri-
mo celi & tertio de anima. qđ hoc sequeretur probatur
ex philosopho quarto methorū dicente unumqđq;
fuisse determinatū propria forma & uirtute ex illis fi-
nē consequente. modo si q̄titas non ageret finē forma
& uirtute non cōsequeret. cū illud qđ caret motu sine
careat. metha. iiii. 9° ociosa & frustra. In cōtrarium ar-
guatur sic Omnis actio fit motu sed mathematica sunt
imobilia ut eodem loco: ergo non agunt cū in imobili-
bus principium motus nō sit. Roboratur sic actio fit ex
contrariis: sed si substātie & quātitati non sit dare con-
trariū relinquitur qđ nō agent. Item cū omne agēs agat
motu & loco mathematica nō agent quia nō sūt in lo-
co propter quod quarto phisicorum dicitur: ostendūt
aut mathematica qđ non sint in locis: que locū non ha-
bent actionē non suscipiūt: qm̄ sicut locus est ita operat̄
natura: pbleumatū. x. Pro noticia q̄stionis primo sci-
endum est duplicē reperiri actionē. corpoream. s. & in
corpoream. Corporea illa dicta est que fit mediāre cor-
pore. Incorporea que sine corpore ut dei & angelorū.

Corporea iterū actio duplex dicitur: una. f. in cōuerſiua
in qua agens in agendo nō repetitur. Et alia cōuerſiua
in qua agēs in agēdo repetitur & hec proprie genera-
bilibus & corruptibilibus cōpetit in materia cōcanti-
bus de quibus phs phifi. iiii. inquit. Omne simul actiue
& passiue mouēs phifice mobile existit. Sciendū ulteri-
us q̄titarē posse dupliciter sumi. Vno modo simpliciter
Alio mō scdm quid. Si p̄mo mō aut sumit fm rationē
cōem aut scdm p̄ticulare: Scdm rōem cōem sūpta aut
sumit scdm rationē cōem intentionalē scdm q̄ in eius
cōitate oīs concluditur inferior q̄titas prout de ea est p̄-
dicabilis: et isto modo sumpta mathematice sunt de cō-
sideratiōe dyaletici. Aut capitur scdm suā positionem
realē in q̄tum ens est: & tunc de metaphisici est cōside-
ratione. Speculatur aut ens in q̄tum ens metaphisicus
metaphi. iiii. Si uero accipiat particularior realis tñ. f.
prout multiplicabilis unitate cuiusmōi est q̄titas discre-
ta uel mensurabilis puncto ueluti linea uel superficies
tunc mathematice est speculationis. Iterū si cōsiderē
uel sumatur q̄titas scdm quid putaprou mensura &
terminus corporū est phisicorū & subtracta q̄titatibus
sensibilibus tūc de ea phisicus cōsiderat. Co. Idem er-
go diuersimode consideratū diuersorū artificū erit cō-
sideratiōis. Vi. Utiq. Co. Iterū scdm a te dicta instatur
per phm. v. phifi. dicētē scdm quale q̄tum & ubi mo-
tum esse. g. scdm q̄tum erit actio. Vi. Dicendū q̄ q̄tita-
ti simpliciter considerate ut a logico mathematico &
metaphisico sumitur nihil utiq. est cōtrariū ex quo nec
ei motus inest. Quia cōtrarietate nō hñtia motu carēt.
Itē cū cōtraria sint illa sunt que sub eodē genere posita
maxime distāt & se mutuo de subiecto expellāt. x. me-
taphisi. hec pprie qualitati conueniūt & nō ubi & q̄to
In ubi posita nō se mutuo expellūt de subiecto: qd sur-
sum est uniuersa nunq. poterit esse deorsum: & ecōtra:

nec q̄titati put̄ a matematico cōsiderat̄ aliquid aduer-
satur. que ratio est. qz cū talia sint abstracta et abstracta
motu careāt ut metaphi. iiii. sequitur eadē cōtrarietas
carere & cōsequenter mutua expulsiōe de subiecto.
Si uero sc̄d; qd q̄titas cōsideretur ut a phisico cōside-
ratur bene inest ei contrarietas & ad ip̄am motus sed
accidētaliter & improp̄e. ut inquit cōmentator meta-
phisice. iiii. cōmento. iiii. nec ei conuenit motus & cō-
trarietas nisi ratione qualitātū utputa grauitatis: leuita-
tis: caliditatis: & similiū. patet igit qd de ledere seu age-
re dicendū sit. Ad argumentū principale respōdendo
dicitur medicos de peccato q̄titati fuisse locutos qz tūc
eorū sensibilitati non ita de quali sicut de q̄to cōstabat.
Cuius oppositū cōtingebat in quali: unde q̄uis aliquis
humor ponat̄ uenas scindere illud non facit nisi p̄ acci-
dens seu sc̄dario cū primo & per se talis humor uenas
scindat ratione qualitatis in eo ex̄ntis: cui per accidens
opem ferre nō modicā q̄titatē fatemur. Ad sc̄d; argu-
mentū neget̄ cōsequētia seu facta sequela & hoc capiē-
do q̄titatē sicuti a phisico diximus cōsideratā: nā licet
pprie & p̄marie q̄titas non agat accidētaliter tñ & fm
qd adiuuādo agit: fm quē modū actionis uana frustra
aut ociosa nullo modo debet noiari. Co. Quid tu p̄ age-
re prop̄e intelligis. Vi. Illud prop̄e agit actione naturali
qd cōuersiue agit. Co. Quā suauiter aures meas hiis di-
ctis fueris oblectatus referre neq̄o: sed ne ab incepto re-
cedamus exponēs p̄ge quartā diē creticā aut indicati-
uam: Vi. Indicatiua semp̄ septimi ab antiquis dicta est:
& si. q̄nq; sit cretica licet raro. Auicēna tñ de sinocho i
q̄rta die terminato creticā innuit Co. Cur sinochus fer-
uor q̄nq; cretice est in q̄rta finitus. Vi. Ratio ē qz a luna
cretici motus bñficiū sumit in quarta cū unius sit paro-
xismi. Co. Dic etiā a quo egritudinis t̄p̄e hiis cretici di-
es incobāt. Vi. A p̄mo notabilis lesionis p̄ucto p̄ncipiū

faciunt quem cum hore uiginti quatuor fuerint imitate
primam egritudinis diem habebis: nec audias illū qui
ab hora partus naturalis quē febris ex malo regimine
post aliquos dies fuerit plecuta uoluit dici initium esse.
Co. Qua de causa naturalem partū nominas. Vi. Quia
duplex est. naturalis. s: & innaturalis. Co. Pergratū faci
es si amborū partuum conditiones quibus distinguā
tur exposueris. Vi. Nec mihi profecto hmoi sermo gra
uis est: uereor tamen ne iam precipitatus sol sermones
nostros sine interdicit: dicam tñ & summa sequar festi
gia rerum. Antiqui posuerūt partū impregnātibus tūc
fieri cum embrio maiori sanguinis q̄titate indiget q̄ se
cundina sibi transmittat: nec non & meatuū dilatatio
ne maiori. Partus est emissio fetus a matrice cum eius
mundificatione quo si mulier satis mitibus accidenti
bus mundificetur & sue pristine ualitudinī restitatur
partus naturalis dictus est. In naturalis partus cōtrariis
signis distinguit: nam ex illo mala proueniūt accidētia
ueluti sanguinis fluxus ex rupturis uel ipsorū mēstruo
rū & secūdine illaudata retētio: q̄bus oībus febres apo
stemata uētris tumores: dolores leui & alia multa eue
niūt accidētia que si fieri uideris nō ab hora seu illorū
initio sed ab hora partus ipsius in naturalis exordias: di
ctorū istorū ratio ponit cōciliator differentia cētēsimā
sexta & tu uide. ubi etiā multas cōfutat opiniones hui
us dicti oppositū sentiētes. Co. Insuper que crises no
ctiū s. an dierū sunt meliores. Vi. Si recte meminis sex
calles supius tibi p̄posui q̄bus morbus recedat a corpo
re: in nōnullis quorū sue fuge rectitudo a centro est ad
circūferentiā utputa in sudoribus & sanguinis nariū flu
xibus. in quibusdā aliis sunt modū huius oppositi. ueluti
in uentris fluxibus. quas duas oppositas semitas q̄plu
res intuetes crises dierū crisis noctiuū in fortitudine
p̄fecerūt & maxie in illis qui a centro ad circūferentiā

euolant: quorū dicta ne capias postq̄ nullum imperfec-
tum ab aliquo accidētali proficitur: at cū crisis sudoris
crisi facte per fluxum uentris imperfectior posita fuerit
ex eo q̄ in die fiat non debet melior reputari: Crisis no-
ctis melior est ceteris paribus diet crisis & laudabilior
or propter uirtutē unitā in nocte quieti associatam que
expansionē sui pro diurnis operibus fuerat facta debili-
or: igitur in noctis tempore uirtute existente fortiori cri-
ses utiq; opabitur meliores: melior uirtus meliores cri-
ses facit. Adiuuant ad hoc non parū noctis tenebre &
natura earū que reuocandi spūm ad exteriora expansū
prouinciā tenent qua spiritū reuocatiōe ac unione fa-
cta natura robustior ad crises insurgit. Luna etiā noctis
luminare & in ea potentius q̄ in die opem nature p̄stat
ingentem: humores mouēs & eos ad crisis uelocitās.
Co. Gallum tibi debeo: sed propter qd plurimi egorū
potius in nocte q̄ in die pereāt p̄das obsecro. Vi. Si lu-
na & noctis tenebre nostri corpis spūs expansos inclu-
dunt agitatio ex his maior in humoribus censenda est:
quorū impetum et agitatiōem natura debilis sustinere
non ualens cadit impugna. Insuper nox hiemi propor-
tionatur et dies estati: sed plures egorū ceteris paribus
hieme pereūt q̄ estate ergo a simili pluriū uita de nocte
succumbit: Nolce etiā solem tam plantarū q̄ humanē
uite esse presidium suo calore & lumine uitam seruās
imo illius est origo quo sub terra existenti frigiditas &
tenebre debilem uitam expugnāt. Co. Quam causam
posuerūt antiqui dierum cretorū. Vi. Maiores nostri
lunam totalē causam horū dixere propter uim admi-
randā quā habet in humiditatibus microcosmi & alio-
rum mundanorū mouēdo: maturādo: & alterando &
alta faciendo. Cu. Mira narras. Vi. Tum si bene intue-
beris intelliges ad eius luminis augmentū conciliū me-
dullas augeri & arborū fructus uelocius maturari. Co.

Hesito an luna in omnes mouēdos humores imperiū
teneat & uideatur q̄ non cum illorū aliqui nature illius
sint oppositi & a suis qualitatibus remotissimi. Vi. Ne
quaḡ integrū imperiū in omnes ex se luna occupat: sed
aliū planete quibus humores attribuuntur tonātis iussu
posse eorū in humoribus lune mandauere nō aliter ip
sa utentes q̄ mercatores aut reges tabellionibus in agē
dis negotiis aut reddēdis epistolis utantur: hec uelocis
sima omnium cursu ac terre est locata propinquior. Co.
Sta paululū: cui planetarū humores tribuitis. Vi. Dicam
sanguinē ioui: Saturno patri melancolīā: lune primo &
ueneri aliquāliter flegma: Marti mā data est colera dū
modo sol ab illius dñi: nō excludat. Co. Quid de mer
curio sentis. Vi. Quia mercurius cū malis malus & bo
nis bonus redditur: ueluti filius a patre fugatus nature
auctor in humoribus portionē aliquam habere nō susti
nuit. Co. Cogemur his dictis fateri omnium resolutionū
lunā causam. Vi. Minime: sed in accutis tantū: cronica
rum paulatinarū resolutionū sol dñs est & nō luna: Co.
Quomō luna hec in nobis efficit. Vi. Dicam: motu suo
per quadras aut semiquadras circuli signorū ab ipsius
egritudinis mitio pertrāsiti: seu quadre cōiungātur seu
sole permaneāt. Co. Cur autēna galieni interpres pro
tulit ad medicū non spretare dierū creticorū causas co
gnoscere. Vi. Dicam paucis: nec altiora tangam cū me
dicus phisico credere debeat ad ipm̄ pertinet ut alpa
chi & non ut inutata chelim enuntiare. Co. Mouetur
ne luna per omnia zodiaci signa equaliter seu inequali
tempore equale spatium percurrit. Vi. Non quia q̄nq;
tarda cursu & interdum uelox est scđm directorū uel
obliquorū signorū spatiū transeundū: pro quo scias sig
norum zodiaci quedam recte esse orientia & quedam
oblique patiterq; mobilia & immobilia. Recte oriri il
la signa dicuntur cum quibus orientibus maior pars ori

tur de equinoctiali q̄ de zodiaco. oblique e contra. Mo-
bilia signa illa dicta sunt quorū lumen cum sol intraue-
rit tempus notabiliter alteratur: sicuti de ariete. cancro
capricorno: & fermocinantur astrologi. In quibus sig-
nis dum luna permanferit, optimum erit omnia illa ini-
tiare quorū reiterationem desideres. Existētī luna in si-
gno mobili uestium incisio & itineris inceptio felicita-
bitur. Dico igitur lunam inequaliter in circulo signorū
moueri & non semper de illo equale spatium inequali
tempore peragrare: ex quo contingit crises in uelocita-
te & tarditate esse inequales. Co. Que signorū mobi-
lia dicis. Vi. Arietem cancrum libram cū capricorno.
Immobilia taurū leonem scorpiū & sagittariū. horū
intermedia media dicuntur. Co. Quot motibus lu-
nam moueri ueteres posuerunt. Vi. Pluribus: duobus
tamen pro nūc: naturali scilicet et uiolento. et ne a me
dubius recedas audi naturalem motum in duobus alijs
diuidi: simplici scilicet & cōposito. Co. Scdm quem
dictorū mutuū creticos dies numerabo. Vi. Ab uno
quoq; motuū dies creticos excerpēs si prius qd unus
quisq; illorū sit ascultaueris. Motus naturalis simplex
lune dicitur cum luna motū suo ab uno puncto zodia-
ci recedens ad eundem redierit: quod spatū in diebus
uigintiseptē & horis octo fere percurrit: qui motus lu-
narem mensē peragratiōis dictum nominat. Com-
positus motus fit ex primo & partis alterius additione
utputa si luna hodie a solis coniunctione discesserit ad
eundem locum reuersa solem non inuenit: sed ulterius
progrediens infra duos dies cum dimidio soli iterum
iungitur: quod spatū dicta luna in diebus triginta per-
agrat: sed quoniam luna dum soli coniuncta est per ho-
ras triginta ante & totidem post debilissima ad humo-
rum motus cēsetur. a quocunq; cursu demptis horis

628-23

sexaginta fere motus primus simplex remanebit. Igitur secundum quaecumque duorum motuum computabilis optime tibi succedet: obmittam diuersitatis & longitudinis cursus eius canere sunt alterius & altioris speculationis ut patet. Co. Forsitan hodie tibi nimis molestus factus sum altissimarum rerum sciscitatione quadrarum aut semiquadrarum unicum exemplum pone qualiter ex illis cretici dies emergant. Deinde sine dicendi facto ueniam prebeas. Vi. Per humane loqueris cupio utique ab hoc sermone desistere mihi ipsi ex curis grauioribus satis inuisus. Si dies uigintiseptem cum horis octo fere in octo semiquadrans diuiseris. quartum: septimum: undecimum: & decimumquartum creticos dies cognosces: alios etiam post hos excerpes si sic computando processeris: idem faciunt quarte seu sole seu alius iuncte sumantur: tu habita circuli uigintiseptem dierum & horis octo diuisione in quadrans quatuor & octo semiquadrans singulos dies lucide iutueberis. Co. Diu Rome tua uota secudent: ego quia crepuscula noctem agitant hoc diuerticulo ibo uale Vi. Et tu quoque uale. Finis.

CImpressum Rome. Mccccxxxiii. Beatissimo Alexandro sexto imperante quem deus conseruet.

★ ★ ARMY ★ ★
MEDICAL LIBRARY
Cleveland Branch

